

16.04.2013 / 07.05.2013

Murat İrtem

Murat İrtem

Olcay Art

Murat İrtem

Metin / Text
Esra Aliçavuşoğlu

Çeviri / Translation
Elvan Akbay

Fotođraf / Photography
Mesut Güvenli

Grafik Tasarım / Graphic Design
Ardan Ergüven

Baskı ve Cilt / Print and Binding
Mart Matbaa Sistemleri Tic. ve San. A.Ş.
Merkez Mahallesi, Ceylan Sokak,
No: 24, Nurtepe, Kağıthane, İstanbul
T. +90 212 321 23 00
info@martmatbaa.com.tr

Bu katalog 16.04.2013 / 07.05.2013
tarihleri arasında Olcay Art Galeri'de düzenlenen
Murat İrtem sergisi için 500 adet basılmıştır.

*This catalogue was printed in a total of
500 copies for Murat İrtem exhibition
organized in Olcay Art Gallery, between
16.04.2013 / 07.05.2013*

© 2013 Murat İrtem

Olcay Art
Cemil Topuzlu Cad. No: 90/B
Caddebostan İstanbul
T. +90 216 411 17 13
www.olcayart.com

Murat İrtem'in Yüksek İrtifa'dan Kent Görünümleri

Esra Aliçavuşoğlu

Kent ve kentin ihtiva ettikleri; düşündürdükleri ve elbette sorunsalları uzun süredir sanatçıların en temel meselelerinden birini oluşturuyor. Bunu, kentin, sanatçıların zihninde yaşayan canlı ve koca bir organizma imgesine bağlayabilmek olası, ayrıca kent sanatçı üzerinde sürekli maruz bırakıldığı etkileşimin ana kaynağı olarak da kendini uzun zamandır var ediyor. Peki günümüz sanatçısı, çağdaş sanat pratikleri bağlamında kente nasıl ve nereden bakmayı yeğliyor, kendisini kentin hangi odağına konumlandırıyor? Klasik dönemin büyük ustaları gibi, bir manzara ressamı edimiyle mi hareket ediyor yoksa bir harita çizimcisinin kuşbakışı hareket alanını mı ödünç alıyor? Sanatçı, kentin sorunsallarını, metaforlarını, örtük göstergelerini bir belgeselci tavırla mı ortaya koyuyor ya da kenti kare kare düşünüp sonra bir bütün olarak algılamamızı sağlayan bir montaj tekniğı/mantığı mı uyguluyor? Bu sorular sanatçının kente nasıl baktığını kavrayabilmek için yeterli değil elbette ancak, sanatçı bakışının çeşitliliğini örneklendirmek açısından bir başlangıç olabilir. Ancak şunu da eklemek gerekir ki, bazen sanatçının kentle ilişkisi sadece bir seyirlik ilişki olarak karşımıza çıkarken, bazen de salt algının yönlendirdiğı bir biçimselliğı örnekler. Algı, gözlerin dış dünyaya dair kaydettikleriyle sınırlandırılmaz. Bir algı, asla yalıtılmış değildir; geçmişte yapılan ve bellekte yaşayan sayılamayacak kadar çok benzer edimden oluşan bir akışın en son evresidir sadece. Geçmişle birlikte depolanan şimdiye ait deneyimler gelecekte algılanacakları da önceden koşullandırır. ¹ Kent bu algı biçimlerinin; şimdide bir geçmiş ve aynı zamanda gelecek öngören tasavvurun biçimlendirilmesinde doğrudan rol oynar. İşte bu rol sanatçının kent "betimlemelerinde" ana sorunsalı oluşturur.

Murat İrtem uzun zamandır, dış dünyaya ve özellikle kente dair kaydettiklerini, algılarını, belleğinde biriken imgeleri kentin sürekli değişen ve çoğalan görüntüleri üzerinden kavıyor ve anlatıyor. Kentle ilgilenen pek çok sanatçıdan farklı olarak ise kente göz hizasından, bir anlamda içinden bakmak yerine üçüncü bir düzlem ortaya koyuyor ve tıpkı harita çizimcilerin kenti kaydederken uyguladıkları yöntemle benzer bir biçimde, kuşbakışı, güncel kent haritaları ortaya çıkarıyor. Özellikle metropollerde yaşayan hemen herkesin belleğinde neredeyse artık bir gündelik yaşam sahnesine denk gelecek kadar sıradanlaşan gökdelen istifleri; topografyanın bütününe görmeye engel olan yapılaşma; yeşilin ve kahverenginin kendini griye bıraktığı silüetler Murat İrtem'in resimlerinin ana izleğini oluşturuyor. "Yüksek irtifadan" kesitler sunan bu kent görünülerinde sanatçı, kimi zaman gerçek,

belirli bir coğrafi mekâna odaklanırken, kimi zaman ise kurgusal kent, metropol görüntüleri yakalıyor. Böylece hem bildik ve tanıdık, hem de kurgusal olan birarada harmanlanıyor. İşlerin ilginç bir diğer yanı ise İrtem'in kuşbakışı olarak ele aldığı görüntülerin salt topografik olmaması, kimilerinde baskın insan figürlerinin de resme dahil edilmesi... Kenti betimlerken izleyeni sanki bir vizörün önüne oturarak bu yüksek irtifadaki insanı ve kent görünümüne odaklanmamızı isteyen sanatçı, bağlam ve nesnelere arasındaki ayrımı, birlikteliği birlikte düşünmemizi istiyor. Çoğu kez tanık olduğumuz üzere bir sanatçı olarak kentin içine sızmak yerine, ancak çok az insan tarafından görülebilmesi olası olan farklı irtifaları izleyicinin göz hizasına getiriyor. Dolayısıyla Murat İrtem'in resimlerine bakarken birebir gerçeği olduğu kadar, ayrıntılandırılan görüntünün bellekteki algısı da öne çıkıyor/çıkarılıyor. Kente kuşbakışı bakan, zihnindeki ve gerçekteki görüntüleri üst üste bindirerek yeni metropol izlekleri yaratan sanatçının bunları oluştururken kullandığı teknik ise resimleri bir başka bağlamda değerlendirmemize olanak sağlıyor. Murat İrtem'in çağdaş sanat pratiklerinde sıkça rastladığımız kent sorunsalını oldukça "geleneksel" bir malzemeyle ele alması, bunu gerçekleştirirken kendine özgü bir malzeme/içerik ilişkisi kurması irdelenmeye değer. Malzeme olarak geleneksel, genellikle işlevselliği ile tanıdığımız bir nesneyi, keçeyi, kullanan sanatçı; uzaktan bakıldığında boya etkisi veren ancak yakınlaşıldığında gerek dokusu, gerekse görseleliğiyle kentin katmanlarına ayrıca katkı sağlayan keçeyle ilginç bir geleneksel/güncel birlikteliği yaratıyor. Belirli bir ısı, sıvı ve basınçla keçeleşen yün elyafını tuvalin üzerine tıpkı bir boya katmanı gibi uygulayan sanatçı, oluşturduğu keçe yüzeyi iğneleme yöntemiyle oldukça değişik bir bağlama oturtuyor. Keçenin dokusuyla birleşen güncel görünüm bir yandan kentin oluşturulmaya çalışılan silüetine olumlu katkı sağlarken, bir yandan çağdaş sanatçıların artık "sıradanlaşmış" yöntemlerin dışında farklı ifade araçları kullanmalarını da örnekliyor. İrtem, keçeyi kullanırken malzemenin özüne inerek işlevselliğinin dışına çıkmayı, yüzyıllardır var olduğu ya da sürdürüldüğü ana bağlamın ötesine gitmeyi amaçlıyor. Böylece geleneksel bir malzemenin işin ehli ellerde nasıl çağdaş bir malzemeye dönüştüğü de kanıtlanmış oluyor. Her geleneksel malzeme kullanımında belli bir risk taşıyan geleneğin tuzağına ya da klişelerine düşme riski, İrtem'in resimlerinin ana eksenini ve bağlamını söz konusu olduğunda ortadan kalkıyor. Keçe'yi zaman zaman salt bir çeşitlilik adına kullanmak yerine, tam tersi, ifade biçiminin odağına oturtan sanatçı, aslında malzeme ve konu ilişkisinin zıtlığına da göndermede bulunuyor. Sanat ve zanaat ilişkisinin keskin bir biçimde ayrıldığı eski zamanlardan her şeyi deneyebilmenin, her türlü riskin mübah olduğu günümüz sanatında İrtem'in yolu ilginç ve bir o kadar da önemli... Çağdaş pratiğin geleneksel olanla buluşması olarak da adlandırabileceğimiz bu yaklaşım, boya fetişinin gözcü şöhreti yerine geleneksel işlevciliğin estetik değerlerinin sınırlarını yeniden değerlendirme imkanı sunuyor.

Murat İrtem'in "Yüksek İrtifa" başlığıyla izleyicilere sunduğu bu yeni çalışmalar, hem kodlanmış, eskitilmiş ve bir anlamda klişeleşmiş kent görünümüne yeniden, farklı bir açıdan bakmamızı sağlıyor, hem de kural dışı "dekoratif" ve işlevsel olarak adlandırılan bir tür kültürel malzemeyi yeni bir estetiğin odağına taşıyor. Ve, işlev/ işlevsizlik, gerçek/kurgu, eski/yeni, kent/manzara karşıtlıkları üzerine düşünmemize, bağlantılar kurmamıza aracılık ediyor.

1. Rudolf Arnheim, Görsel Düşünme, Metis Yayınları, İstanbul, 2009, s. 98.

City Views from High Altitude of Murat İrtem

Esra Aliçavuşoğlu

The city and the contents of it; the things about which the city makes us think and of course the problematic, have been constituting the main issues of artists for so long. It is possible to conclude that the city is an image of a live and huge organism which exists in the minds of the artists. Moreover, the city brings itself into existence as the main source of the effect on the artist which he has been continuously exposed to. Well then, from where and how does the artist of today prefer to look at the city within the context of contemporary art practices and at which focus of the city does he locate himself? Does he act as a landscape painter like the performances of the great masters of the classical period or does he borrow the air view swing of a map drawer? Does the artist put forward the problematic, metaphors, latent indicators of the city in a documentarian manner or does he practice a montage technique/logic which makes us consider the city first shot by shot and then as a whole? These questions, of course, are not enough to understand how the artist considers the city, but can constitute a starting point for exemplifying the variety in the artist's point of view. But it should also be stated that; sometimes the relation of the artist with the city, only appears before us as a one-time watch contact and sometimes exemplifies the figure shaped by absolute perception. The perception cannot be limited by what the eyes lost regarding the outer world. A perceptual act is never isolated; it is only the most recent phase of a stream of innumerable similar acts, performed in the past and surviving in the memory. Similarly the experiences of the present, which are stored and amalgamated with the yield of the past, precondition the percepts of the future.¹ The city plays a direct role in shaping the vision which envisages a past and at the same time a future in present. Here, this role creates the main problematic in the city "descriptions" of the artist.

Murat İrtem has been long since understanding and expressing, what he lost regarding the outer world and especially the city, his perceptions, the images gathered in his memory through the continuously changing and increasing images of the city. On the contrary of many artists having interest in the city, he puts forward a third level instead of observing the city at the eye-level, in a sense instead of viewing the city inside, and he creates top view, up-to-date city maps using a similar technique that the map drawers use when they draw the map of the city. The skyscraper piles, which almost became as common as one of the stages of

daily life in the memories of people living especially in metropolises; settlement which prevents people from viewing the whole topography; the silhouettes in which the greens and browns give themselves up to grays, form the main theme of the paintings of Murat İrtem. The artist, with his city views which present sections from "high altitude", catches the real scenes and sometimes catches fictional city, metropolis scenes, when focusing on a specific geographical place. By this way, both the familiar and known and also the fictional scenes are being blended together. Another interesting side of the issues is that; the views, which are considered by İrtem in an overview aspect, are not merely topographic but in some of them, dominant human figures are included as well... While describing the city, the artist makes the audience as if they are placed in front of the viewfinder and he wants them to focus on the people and the city which are at this high altitude. He wants us to consider the distinction, association between the context and the objects together. He brings different altitudes, which can be seen by a few people, into eye level instead of infiltrating the city as an artist, like we witness most of the time. Hence, while looking at the paintings of Murat İrtem, besides the direct truth, the perception of the detailed image in the memory becomes prominent / is put forward. The technique used by the artist, who looks at the city with an overview perspective and creates new metropolis themes by overlapping the images in his memory and in reality, makes us evaluate the paintings within another context. Murat İrtem's consideration of city problematic with a quite "traditional" material which we often witness in contemporary art practices, and while realizing this, his formation of a distinctive material/content relation, are worth examining. The artist; who uses felt, the traditional object which we know with its functionality; creates an interesting traditional / up-to-date association with the felt which gives the impression of the paint when looking from a distance, but when getting close, which makes an extra contribution to the layers of the city both with its visuality and also with its texture. The artist; who applies the wool fiber that becomes felt with a specific temperature, liquid and pressure, on the canvas just like a paint layer; sets the felt surface that he created, in a different context by needling technique. Current views uniting with the texture of the felt, on one hand make a positive contribution to the silhouette of the city which is being tried to be formed and on the other hand, exemplify that the contemporary artists now use means of expression, other than the "ordinary" methods. İrtem is targeting to go beyond its functionality by getting to the hearth of the material when using the felt, and to go beyond the main context of it which exists or is being continued for hundreds of years. By this way, it is also proved that a traditional material can turn out to be a contemporary material in master hands. The risk of falling into the traps or clichés of the tradition, while using traditional materials, goes away when it comes to major axis and context of the paintings of İrtem. Instead of using the felt only as a variety from time to time, the artist, on the contrary, who makes it a focal point of the expression, in fact makes a reference to the opposition of the material and subject relation. In the old times, the difference between the art and the craft was very obvious. Under the present-day conditions, the path of İrtem in today's art, in which trying everything and every risk are permissible, is interesting and very important... This approach, which can be named as the meeting of the traditional with the contemporary practice, provides a chance for reevaluating the borders of the aesthetic values of the traditional functionalism, instead of the flamboyant fame of the fetish of the paint.

These new works of art, which are presented by Murat İrtem to the audience with the title “High Altitude”, both make us see the city views, which were coded, made old and in a sense were clichéd, again from a different perspective and also they carry, some sort of a cultural material named as functional and exceptional “decorative”, to the focus of a new aesthetic. And they help us think about and establish a connection between the contrasts of functionality / non-functionality, truth / fiction, old / new, city / view.

İrtifa 1 / *Altitude 1*
Keçe / *Felt*
157 x 190 cm / 2012 - 2013

İrtifa 2 / *Altitude 2*
Tuval üzerine yağlıboya / *Oil on canvas*
100 x 150 cm / 2013

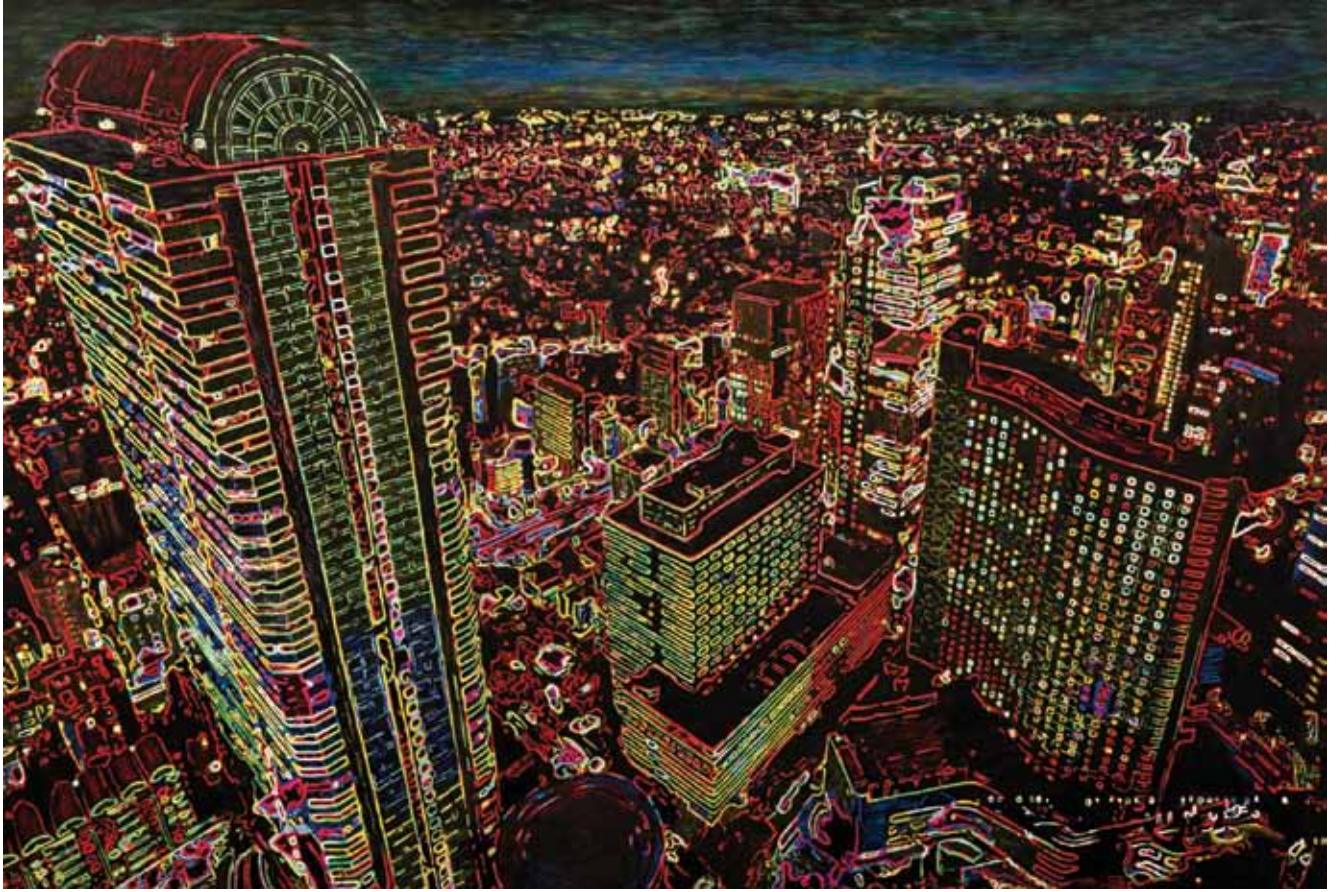
İrtifa 5 / *Altitude 5*
Keçe / *Felt*
156 x 210 cm / 2012

Yıl 2012 - 2 / Year 2012 - 2
Tuval üzerine yağlıboya / Oil on canvas
125 x 188 cm / 2012 - 2013

Kurgu / Fiction
Keçe / Felt
156 x 228 cm / 2012

Teknolojik / *Technological*
Dijital baskı ve Keçe / *Digital print and Felt*
144 x 183 cm / 2012 - 2013

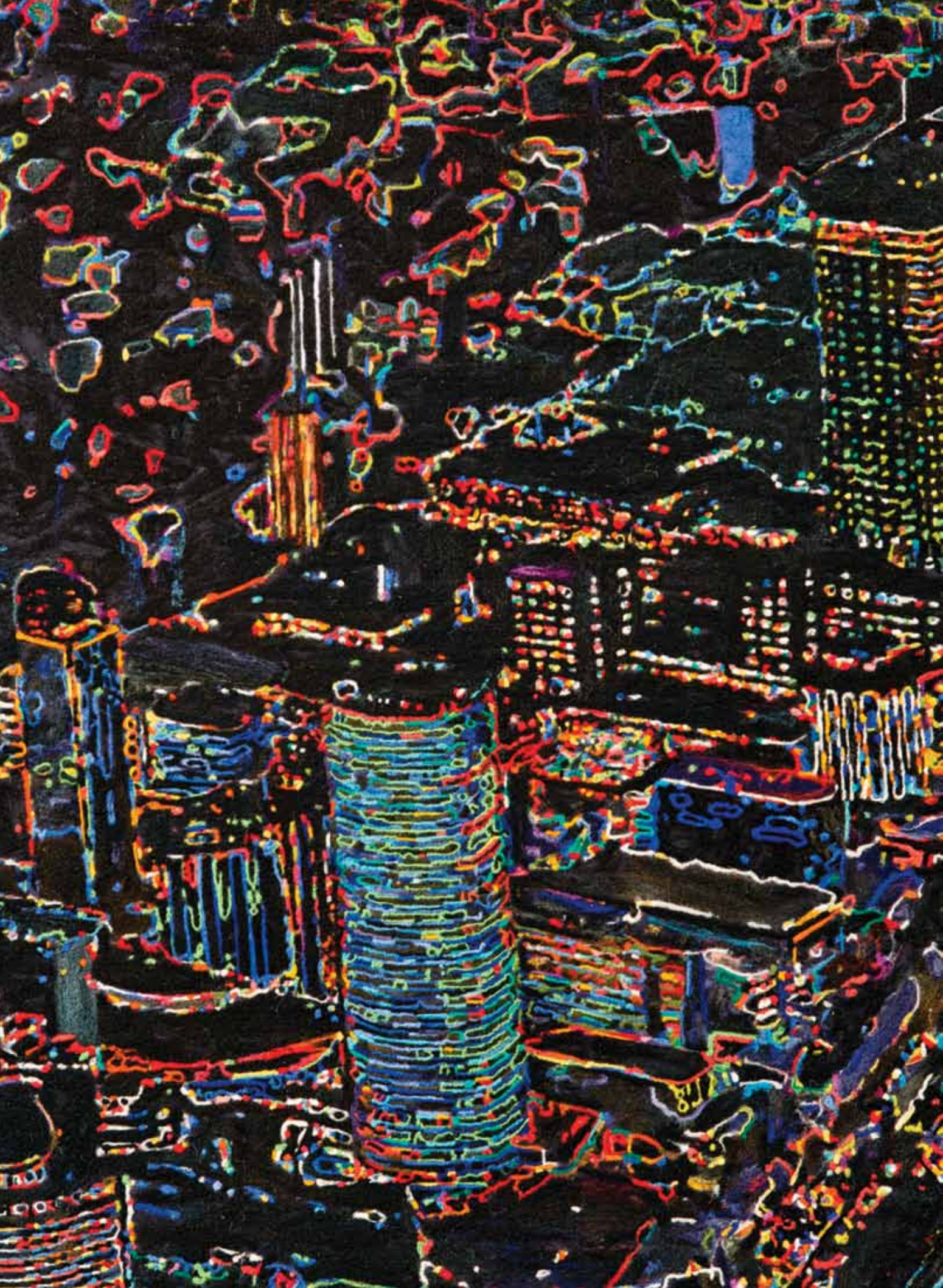
Bitmemiş / Unfinished

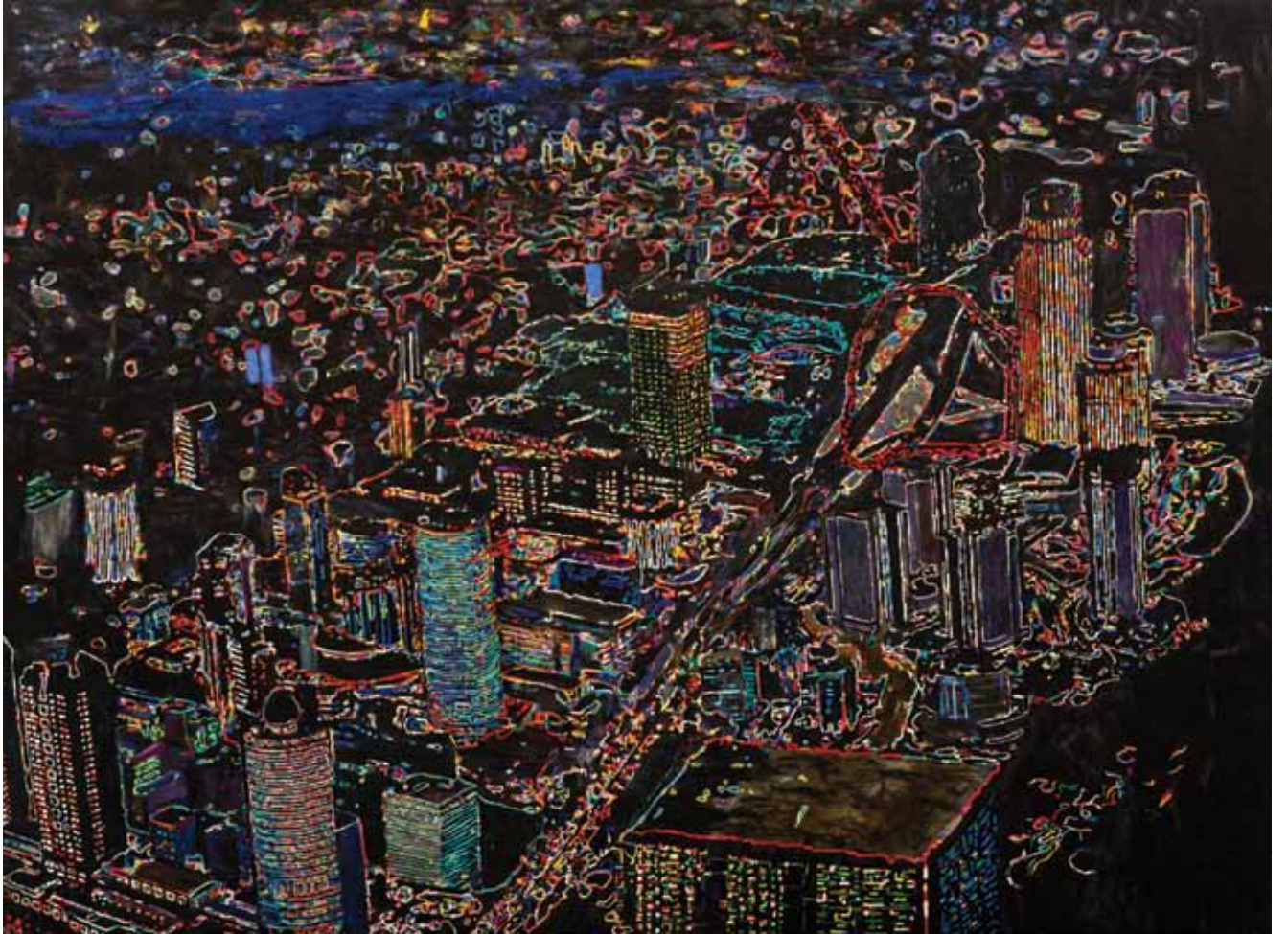
Keçe / Felt
134 x 173 cm

İrtifa 6 / *Altitude 6*
Keçe / Felt
135 x 182 cm / 2012

LED / LED
Keçe / Felt
130.5 x 175.5 cm / 2011 - 2012

İrtifa 3 / *Altitude 3*
Keçe / *Felt*
164 x 210 cm / 2012 - 2013

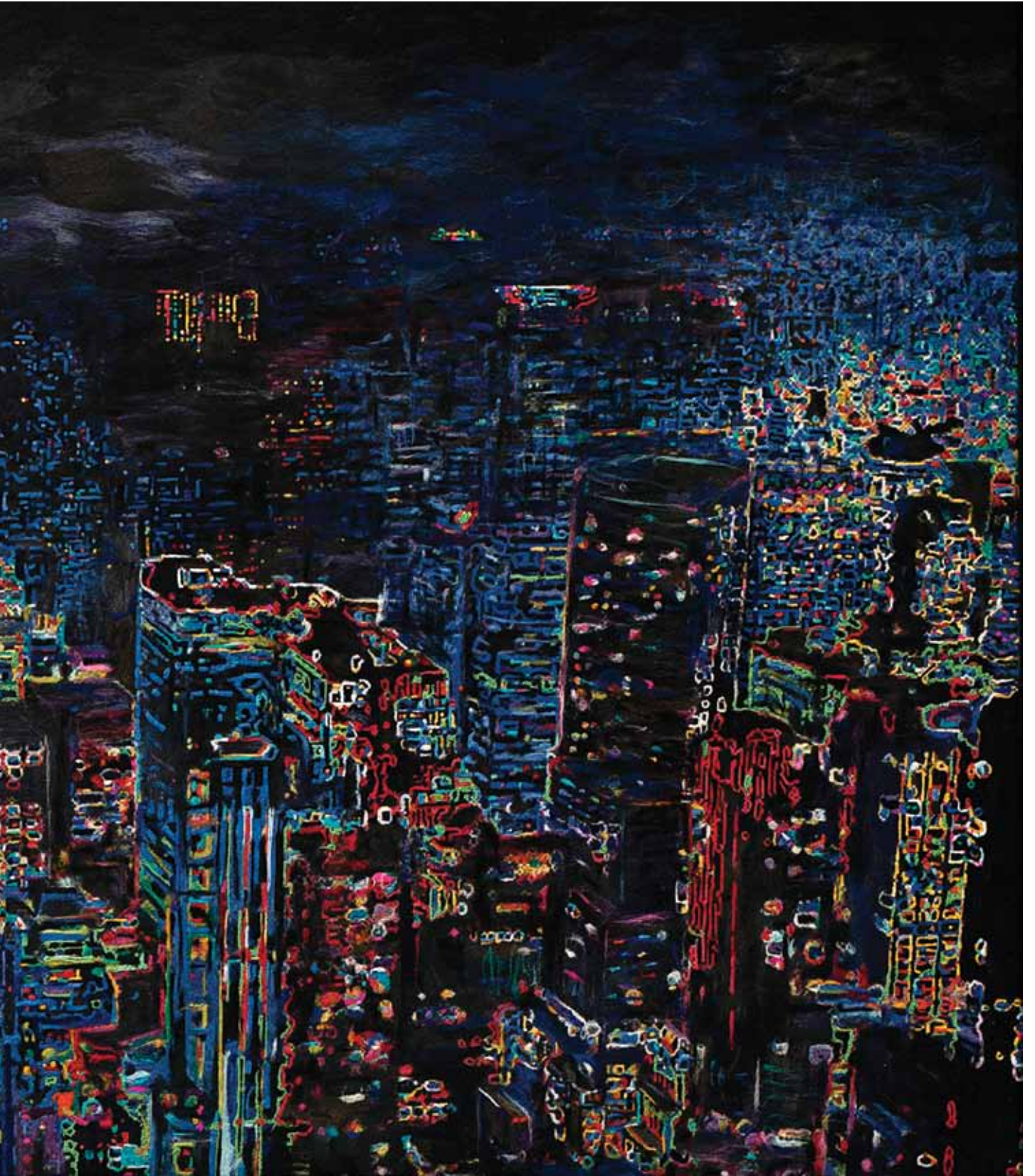
İrtifa 4 / *Altitude 4*
Keçe / *Felt*
100 x 200 cm / 2013

Yıl 2012 - 1 / Year 2012 - 1
Tuval üzerine yağlıboya / Oil on canvas
140 x 198 cm / 2012

Yukarı Doğru Gelişme / *Upward Development*

Keçe / *Felt*

116 x 171 cm / 2011 - 2012

Bellek / Memory
Keçe / Felt
132 x 187 cm / 2012 - 2013

Özgeçmiş

Murat İrtem, 1969'da İstanbul'da doğdu. Marmara Üniversitesi Satış Yönetimi Bölümü'nde okudu. 1999 yılında M.S.Ü.G.S.F Resim Bölümü'nü bitirdi. 1998 yılında, 10. Türk Kalp Vakfı Resim Yarışması'nda 1.'lik ödülü aldı. 1997 yılından beri birçok karma sergiye katılan Murat İrtem, ilk kişisel sergisini 2002 yılında Asmalimescit Sanat Galerisi'nde açtı. Yağlı boyanın yanı sıra keçe gibi farklı malzemeleri de kullanarak eserler yaratan sanatçı, çalışmalarına İstanbul'da devam etmektedir.

Resume

Murat İrtem was born in 1969, in Istanbul. He was educated in Marmara University, Department of Sales Management and graduated from Mimar Sinan Fine Arts University, Department of Painting in 1999. He won the first prize in 10th Turkish Heart Foundation Painting Contest in 1998. Murat İrtem attended many group exhibitions and held his first solo exhibition in Asmalimescit Art Gallery, in 2002. The artist, who creates artworks with felt as well as oil color, still continues his works in Istanbul.

